

วัดใหญ่โพหัก

ชื่อแหล่ง วัดใหญ่โพหัก

ที่ตั้ง หมู่ 7 บ้านโพหัก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : จากราชบุรีใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ไปทางกรุงเทพฯ

เมื่อถึงสี่แยกบางแพเลี้ยวขวา ระยะทางประมาณ 9 กม. เลี้ยวซ้ายบริเวณบ้านหัวโพธิ์ใช้เส้นทางหัวโพธิ์-โพหัก ระยะทางประมาณ 8 กม. จะถึงวัดโพหัก

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ : สถานที่ตั้งวัดและหมู่บ้าน ลักษณะเป็นเนินดินอยู่กลางพื้นที่ราบลุ่มมีลำคลองขนาดเล็กไหลผ่าน

แหล่งน้ำ : ทางด้านทิศตะวันตกมีคลองสานตามูไหลผ่าน

ประวัติ : ประวัติความเป็นมาของวัดใหญ่โพหัก จากตำนานคำบอกเล่าของชาวบ้าน กล่าวกันว่าไหหลายเรื่องเช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ พญางงพญาพาน กล่าวว่ พญาพาน ได้ยกทัพเพื่อจะไปรบกับพญางงผู้เป็นบิดา ผ่านมาบริเวณบ้านโพหักนี้เห็นว่ามีทำเลที่เหมาะสมจึงได้หยุดพักไพร่พล เหล่าไพร่พลที่มาในกองทัพได้เอาศาสตราวุธที่นำมาด้วยไปฝังไว้กับต้นโพธิ์ ทำให้ต้นโพธิ์หักลงอันเป็นอาเพศบอกเหตุว่า พญาพานจะกระทำบิฎฆาตฆ่าบิดาของตน ตำบลแห่งนี้จึงได้ชื่อว่า “ตำบลโพหัก “

อีกเรื่องกล่าวไว้ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย พม่าได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา ได้มาหยุดพักพล ณ ตำบลนี้ ทหารพม่าได้เอาปืนใหญ่ที่นำมาด้วย ไปวางฝังไว้กับต้นโพธิ์ทำให้ต้นโพธิ์หักลง จึงได้เรียกกันเป็นที่หมายของการพบปะกันบริเวณแห่งนี้ว่า ตำบลโพหัก

ส่วนเรื่องสุดท้ายมีลักษณะใกล้เคียงกันกล่าวว่า เมื่อกรุงศรีอยุธยาแตก ราษฎรจากกรุงศรีอยุธยาได้พากันอพยพหนีภัยสงคราม โดยมีการใช้เกวียนบรรทุกทรัพย์สินสมบัติต่างๆ หนีการปล้นสะดม ของทหารพม่ามาถึง ณ ตำบลหนึ่ง วัวที่ใช้เทียมเกวียนเกิดเมื่อยล้า ไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ชาวบ้านจึงได้หยุดแล้วเอาทรัพย์สินสมบัติที่ขนมากอง และแขวนไว้กับต้นโพธิ์ ทำให้ต้นโพธิ์หักลงจึงได้เรียกสถานที่ดังกล่าวว่าบ้านโพหัก และมีการสร้างวัดขึ้น

หลักฐานทางด้านโบราณคดี :

พระวิหารรอด วิหารก่ออิฐถือปูน รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดเล็ก กว้าง 7.5 เมตร ยาว 8.3 เมตร สูง 5 เมตร หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้อง ด้านหน้ามีประตูทางเข้าขนาดเล็ก 1 ประตู ด้านหลังทึบ ผนังด้านข้างมีช่องหน้าต่างขนาดเล็กด้านละ 1 บาน ภายในพระวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปหินทรายแดงลงรักปิดทอง ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย 2 องค์ พระวิหารนี้จากลักษณะรูปแบบการก่อสร้าง สันนิษฐานว่าคงจะสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

พระอุโบสถหลังเก่า อาคารก่ออิฐถือปูน ขนาดกว้าง 10 เมตร ยาว 27 เมตร และสูง 8 เมตร ประวัติน่าจะว่า สร้างขึ้นในสมัย “ เจ้าประคุณในโกษฐ หรือหลวงพ่อดองดี ” อดีตเจ้าอาวาส เมื่อประมาณ 170 ปีมาแล้ว หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องทรงทึบ ด้านหน้ามีพาไลยื่นออกมา 1 ห้อง มีเสาไม้กลมรองรับ 4 ต้น ไม่มีช่อฟ้าใบระกา หน้าบันปูนปั้นลวดลายมังกรคั่นเมฆ และลวดลายสิ่งของมงคลแบบอิทธิพลจีน ฐานพระอุโบสถเป็นฐานบัว ผนังก่ออิฐถือปูนด้านหน้ามีประตูทางเข้า 2 ด้านบานประตูเป็นไม้สลักลายดอกไม้ระบายสี มีรูปบุคคลและรูปสัตว์ประกอบในลวดลาย ด้านหลังทึบ ด้านข้างทั้งสองด้านมีช่องหน้าต่างด้านละ 3 บาน บานหน้าต่างเป็นไม้เรียบ ภายในพระอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทองขนาดใหญ่ประทับนั่ง แสดงปางมารวิชัย อยู่บนฐานบัวที่มีลวดลายปูนปั้นที่ชายผ้าทิพย์อันงดงาม ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย นอกจากนั้นบริเวณด้านข้างฐานชุกชีพบพระพุทธรูปหินทรายแดงลงรักปิดทองประทับนั่ง แสดงปางมารวิชัย และปางสมาธิ ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายประดิษฐานอยู่อีกหลายองค์ จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพระอุโบสถหลังนี้ สันนิษฐานว่าคงจะสร้างขึ้นในราวสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

เจดีย์เหลี่ยม ตั้งอยู่ด้านข้างพระอุโบสถหลังเก่า ลักษณะเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน ฐานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างด้านละ 7.5 เมตร สูง 12 เมตร สอดขึ้นทางด้านบนเรือนธาตุมีซุ้มอยู่ทั้ง 4 ด้านยอดเจดีย์มีบัลลังก์ย่อมุมไม้สิบสองรองรับปล้องไฉนขนาดใหญ่ ส่วนของปลียอดหักหาย ลักษณะของเจดีย์องค์นี้มีรูปแบบที่แตกต่างไป จากลักษณะเจดีย์โดยทั่วไป เป็นฝีมือช่างท้องถิ่น

พระมณฑปประดิษฐานรอยพระพุทธรบาท พระมณฑปก่ออิฐถือปูน ปัจจุบันเหลืออยู่เฉพาะส่วนฐานและกำแพงบางส่วน ฐานพระมณฑปเป็นฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัสกว้างด้านละ 8 เมตร ส่วนเรือนธาตุและส่วนยอดหักหาย อยู่ในสภาพที่ชำรุดมาก

หอรบั้ง อาคารเครื่องไม้สองชั้นสูงประมาณ 9 เมตร หลังคาเครื่องไม้มุงกระเบื้องมีช่อฟ้าใบระกาไม้แกะสลักและคันทวยรองรับชายคา ย่าทอง คันทวย “ขวัญดี” สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2456

เจดีย์ราย ภายในบริเวณวัดพบเจดีย์รายตั้งอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะด้านหน้าพระวิหารอุดักขณะเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนขนาดเล็กย่อมุมไม้สิบสอง ฐานเจดีย์เป็นฐานสิงห์ 3 ชั้น องค์เจดีย์ทรงระฆังย่อมุมมีบัวปากระฆังรองรับ มีการตกแต่งองค์ระฆังด้วยลวดลายปูนปั้นและการทาสีส่วนยอดเป็นชุกบัวกลุ่มเถา และปลียอด ซึ่งส่วนใหญ่จะหักหาย ชำรุด ศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ระฆังสำริด ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 60 ซม. สูง 90 ซม. ที่ขอบระฆังมีจารึกว่า “สร้างในการเฉลิมฉลองงานมหากุศล เมื่อพุทธศักราช 2301” ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ แห่งกรุงศรีอยุธยา

การกำหนดอายุสมัย : กรุงศรีอยุธยาตอนปลาย-กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การประกาศขึ้นทะเบียน : ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนพิเศษ 103 ง

ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2543 พื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน 1 ตารางวา

รูปแบบของแหล่งโบราณคดี : ศาสนสถานยังมีการใช้สอย

วันเวลาที่ปฏิบัติงาน : ดำรวจ 6 ก.ย. 39 บันทึก 12 ต.ค. 39

ผู้ปฏิบัติงาน : นายเดชา สูดสวาท

ที่มาของข้อมูล : โบราณสถานที่ยังมีได้ขึ้นทะเบียนเล่ม 2 . โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน

เร่งด่วน กองโบราณคดี กรมศิลปากร, 2533 อาจารย์ยานุสรณ์ . พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูรัตนธรรมากร (ไสว ธรรมงโร) ณ วัดใหญ่โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี วันที่ 18 เมษายน 2536

หน้า ๒

เล่ม ๑๑๗ ตอนพิเศษ ๑๐๓ ง ราชกิจจานุเบกษา

๖ ตุลาคม ๒๕๕๓

ประกาศกรมศิลปากร

เรื่อง ขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ อธิบดีกรมศิลปากร จึงประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานในเขตท้องที่ จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดระยอง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง จังหวัดน่าน และจังหวัดเชียงราย ดังนี้

๑. โบราณสถานวัดใหญ่โพหัก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี
พื้นที่โบราณสถานประมาณ ๑ ไร่ ๑ งาน ๑ ตารางวา

๒. โบราณสถานอาคารสโมสรเสือป่า (ศูนย์สุขภาพสาธารณสุข) ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี พื้นที่โบราณสถานประมาณ ๑ งาน ๘๖ ตารางวา

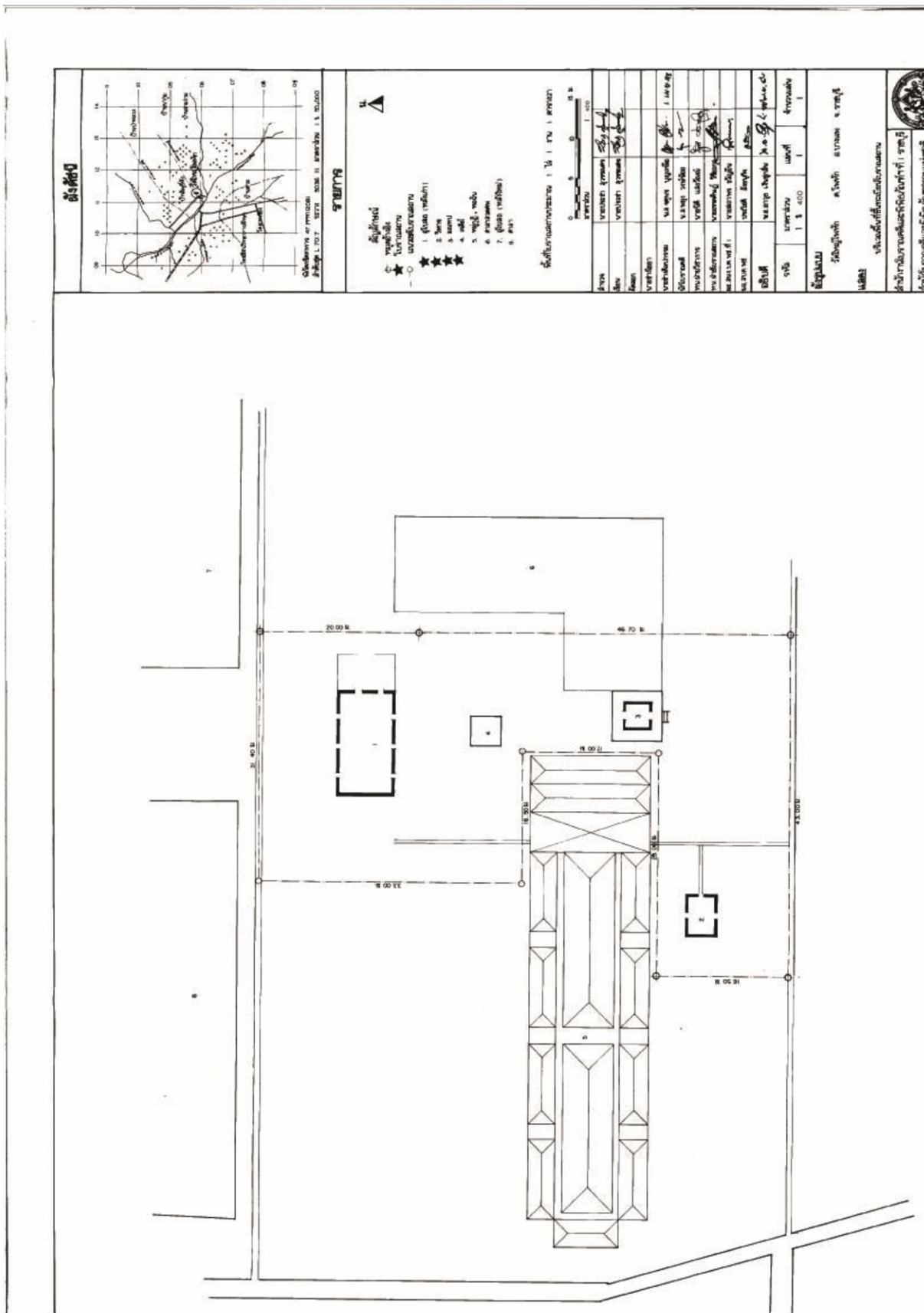
๓. โบราณสถานวัดเขาน้อย ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่โบราณสถานประมาณ ๓ ไร่ ๓ งาน ๘๐ ตารางวา

๔. โบราณสถานวัดในกลาง ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พื้นที่โบราณสถานประมาณ ๑ ไร่ ๓ งาน ๘๘ ตารางวา

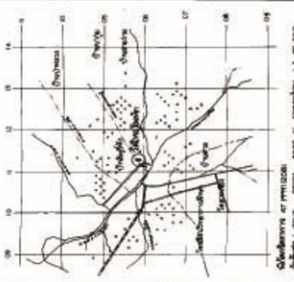
๕. โบราณสถานวัดนางตะเคียน ตำบลคลองเงิน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม พื้นที่โบราณสถาน

พื้นที่ ก. ประมาณ ๒ งาน ๘๒.๕ ตารางวา

พื้นที่ ข. ประมาณ ๑ งาน ๓๕.๕ ตารางวา

ပုံစံမြေပုံ

- ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း**
- ၁. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၂. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၃. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၄. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၅. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၆. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၇. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၈. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း
 - ၉. ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း

၁၀၀ မီတာ

ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	
ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့အစည်း	

စီမံကိန်းအဖွဲ့အစည်း

ภาพประกอบ:

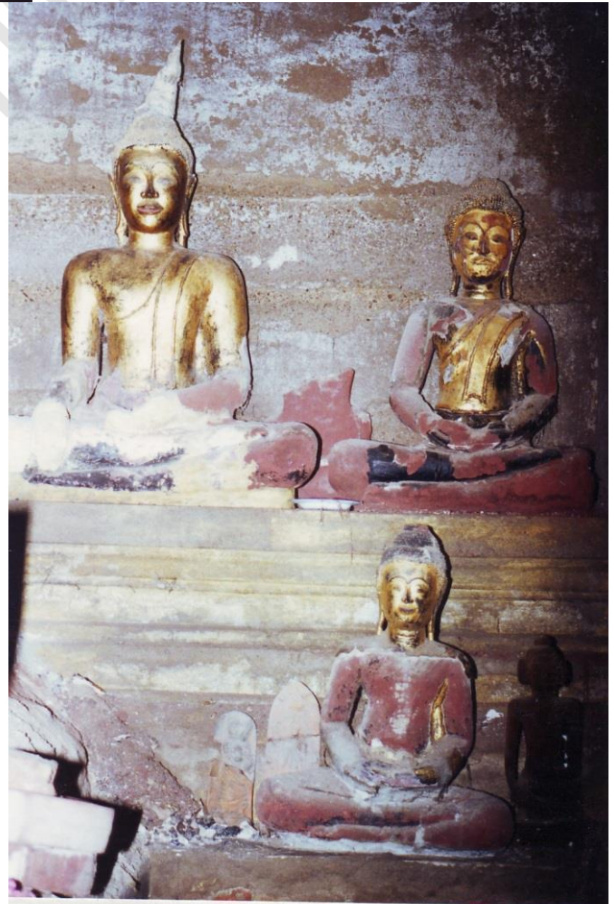
พระอุโบสถหลังเก่าวัดใหญ่โพหัก

พระพุทธรูปประดิษฐานในพระอุโบสถหลังเก่า

พระประธาน เป็นพระพุทธรูปศิลปะสมัยกรุงศรีอยุธยา ตอนปลาย

พระพุทธรูปหินทรายลงรักปิดทองประดิษฐานในพระอุโบสถหลังเก่า

บานประตูพระอุโบสถหลังเก่าแกะสลักลวดลายพันธุ์
พฤกษา

ซุ้มใบเสมาเก่าอิฐถือปูนทรงดอกบัว